

Liczba mnoga czasowników niemęskoosobowych. 23.05.22

l. mn.

	rodzaj męski nieosobowy ONE 	rodzaj żeński ONE 	rodzaj nijaki ONE
przymiotnik	- e		
rzeczownik	- y k, g - i sz, cz, dz, dź, ź, rz ś, ć, ź, dź, ń, c, l, j - e		- a
	To są czarne koty. To są zielone ogórki. To są smaczne owoce.		To są nowe płyty. To są miłe studentki. To są słodkie pomarańcze.
przykład	To są zielone jabłka. To są łatwe zadania. To są ładne imiona. To są nowe muzea.		
JAKIE?			

Liczba rzeczownika

- pojedyncza**
- mnoga**
- pluralia tantum** - rzeczowniki, które formalnie występują tylko w liczbie mnogiej, mimo znaczenia liczby pojedynczej. Zwykle mają one rodzaj niemęskoosobowy. Często są to nazwy geograficzne (*Tatry, Alpy, Himalaje, Katowice, Ateny, Helsinki*); nazwy uroczyszczy lub specjalnych okresów (*chrzczyny, wakacje, ferie*) oraz nazwy rzeczy składających się z symetrycznych części (*spodnie, nożyczki, drzwi, usta*).
- singularia tantum** - rzeczowniki posiadające wyłącznie liczbę pojedynczą, są to najczęściej pojęcia abstrakcyjne (*dobro, zło*) lub pojęcia kolektywne (*motdzież, odzież*).

Rodzaj rzeczownika

W liczbie mnogiej wszystkie rzeczowniki przyporządkowujemy do dwóch grup rodzajowych: **męskoosobowej** i **niemęskoosobowej**.

MIANOWNIK LICZBY MNOGIEJ
rzeczowników niemęskoosobowych

Do grupy niemęskoosobowej zaliczamy rzeczowniki rodzaju męskiego nieosobowego, żeńskiego i nijakiego oznaczające kobiety, dzieci, zwierzęta, rzeczy, zjawiska. Używamy do nich zaimka osobowego **one**, zaimka wskazującego **te, tamte** oraz zaimka pytającego **jakie?, które?**.

*psy, koty, samochody, domy
kobiety, dziewczyny, książki, ryby
dzieci, zwierzęta, kocięta, jabłka*

Rodzaj męski nieosobowy i rodzaj żeński

Rzeczowniki **męskie nieosobowe** oraz **żeńskie** w mianowniku liczby mnogiej przyjmują końcówki w zależności od zakończenia tematu. Temat sprawdzamy po odcięciu końcówek w mianowniku liczby pojedynczej: pies-a, koń-a, dom-a, płaszcz-a, kobiet-a, książka-a, pani-a, powieść-a.

rzeczownik:	-y	dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski twarde (z wyjątkiem -k, -g)
	-i	dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski -k, -g
	-e	dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski funkcjonalnie miękkie: -sz, -cz, -dz, -dź, -ź, -rz , na spółgłoski miękkie: -ś, -ć, -ź, -dź, -ń oraz na -c, -l, -j
przymiotnik:	-e	

alternacje spółgłoskowe	alternacje samogłoskowe
ś:si losoś - lososie	ó:o samochód - samochody; lód - lody
ć:ci liś - liście	e:ø pies - psy; ołówek - ołówki
ź:zi paź - pazie	ą:ę wąż - węże; urząd - urzędy
dź:dzi niedźwiedź - niedźwiedzie	
ń:ni koń - konie	

Rodzaj nijaki

rzeczownik: **-a**
przymiotnik: **-e**

Temat rzeczowników zakończonych w liczbie pojedynczej na **-ę** ulega rozszerzeniu.

<i>imię - imiona</i>	<i>zwierzę - zwierzęta</i>
<i>ramię - ramiona</i>	<i>szczenię - szczenięta</i>
<i>plemię - plemiona</i>	<i>prosię - prosięta</i>

Rzeczowniki pochodzenia łacińskiego zakończone na **-um**, które w liczbie pojedynczej są nieodmiennie, w liczbie mnogiej odmieniają się przez przypadki.

muzeum - muzea
centrum - centra

Zaimki wskazujące i pytające

te, tamte, jakie?, które?

Rzeczowniki z nieregularną odmianą

- rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na **-ść** oraz **-sz**, przyjmują końcówkę **-i / -y**
kość - kości mysz - myszy
złość - złości
milość - miłości
- niektóre rzeczowniki twardotematowe obcego pochodzenia mają końcówkę **-e**, w tym wypadku końcówka ta nie jest zmiękczająca i nie prowadzi do alternacji
seans - seanse
szansa - szanse
- rzeczownik **ręka** ma nietypową formę
ręka - ręce
- rzeczownik **dzień** ma nieregularną końcówkę, a **tydzień** nieregularną zmianę tematu
dzień - dni
tydzień - tygodnie
- rzeczowniki **śmieć** i **postać** oprócz końcówki regularnej **-e**, przyjmują końcówkę **-i**, która jest częściej używana:
śmieć - śmieci / śmiecie
postać - postaci / postacie
- rzeczowniki rodzaju nijakiego: *dziecko, oko, ucho*
dziecko - dzieci
oko - oczy
ucho - uszy

1 Więcej niż jeden

1. ciastko – ciastka	16. – owoce
2. – wina	17. – place
3. – krzesła	18. – twarze
4. – biura	19. – łososie
5. – spotkania	20. – kawiarnie
6. sekretarka – sekretarki	21. – pieniądze
7. – zegarki	22. – śledzie
8. – biblioteki	23. – mosty
9. – kubki	24. – samochody
10. – lodówki	25. – herbaty
11. – parki	26. – telefony
12. – oleje	27. – długopisy
13. – hotele	28. – komputery
14. – kraje	29. – autobusy
15. – kolacje	30. – szafy
	31. – margaryny

2 Jeden i więcej

1. jabłko	<i>jabłka</i>	16. cmentarz	
2. jajko		17. niania	
3. piwo		18. drukarnia	
4. mieszkanie		19. płaszcz	
5. sok		20. łódź	
6. sałatka		21. niedźwiedź	
7. ziemniak		22. chleb	
8. łożenka		23. zupa	
9. książka		24. stół	
10. bułka		25. sweter	
11. burak		26. kwiat	
12. studentka		27. bar	
13. tramwaj		28. sklep	
14. papaja		29. rower	
15. materac		30. termometr	

4 Jeden czy dwa?

1. <i>jeden</i> mały kot	–	<i>dwa</i> małe koty
2. szybki samochód	–	
3. gorąca kawa	–	
4. miła pani	–	
5. drogi komputer	–	
6. smaczne jabłko	–	
7. wygodne łóżko	–	
8. ważny dokument	–	
9. ciekawy film	–	
10. ciemna bułka	–	
11. nowy budynek	–	
12. wygodny fotel	–	
13. czarna kawa	–	
14. czerwony kwiat	–	